

TIDSKRIFTER OCH DAGSPRESS

Socialutgifterna

Den sociala tryggheten tar i de nordiska länderna en ansenlig del av nationalinkomsten, säger tidningen *Arbetsgivaren* som gjort en jämförande undersökning av kostnaderna i Norden. Endast på Island har tendensen varit negativ medan den i övriga nordiska länder under efterkristiden starkt ökat i förhållande till konsumentprisindex. Uppgifterna är hämtade ur de sammanställningar som görs av den nordiska socialstatistiska kommittén vartannat år sedan 1951.

Utgår man från *bruttonationalprodukten* får man följande procenttal för de sociala utgifterna:

	1948	1962	1963
Danmark	8.4	11.6	12.0
Finland	7.2	10.0	10.0
Island	5.8	8.0	8.0
Norge	6.0	10.7	11.2
Sverige	8.5	11.4	12.5

Man finner alltså att Sverige med denna beräkningsgrund ligger högst på den nordiska listan med socialutgifter på 12.5 % av bruttonationalprodukten.

Om man beräknar index för socialutgifterna i procent av *nettonationalprodukten* finner man att Norge ökat med hela 100 % medan övriga länder håller sig samlade kring ungefär 50 % ökning från år 1948 till 1963.

Statens anpart i kostnaderna år 1948 belöpte sig i Sverige till 61.5 % men sjönk 1962 till 38.1 % under det att arbetsgivarnas andel höjts från 3.5 % 1948 till 16.6 % 1962. I Danmark var statens andel 1962 64.1 %, i Norge 22 %. Arbetsgivarnas anpart var i Danmark ännu 1962 så låg som 3.3 % medan den i Finland var 33.2 % och i Norge 21.1 %.

Försäkringstagarnas kostnader var 1962 högst i Norge, nämligen 27.2 % medan den i Sverige var 18.7, i Danmark 14 men i Finland så låg som 7.6 %. (Finland hade ännu ej fått sin obligatoriska sjukförsäkring).

300 METER ÖVER HAVET

ligger kurorten MÖSSEBERG i Västergötland på bergets sydöstra sluttning mycket vackert och vindskyddat. Moderna behandlingsresurser jämsides med behaglig komfort och vila.

Patienter lidande av tuberkulos eller svårartad psykisk sjukdom kunna ej mottagas. Snabba direkta förbindelser med Stockholm 4,5 tim. Göteborg 1,5 tim.

Läkararvoden och kostnaderna för fysikalisk terapi ersättes till en del av sjukkassan.

Inga kurplats- eller inskrivningsavgifter.

Överläkare: Rune Wikström.

Modern medicinsk undersökningsavd. Alla brukliga badformer serveras. Individuell dietmat.

Helpension från 29 :— pr dag.

Unna Er
en hälsobringande
vila på

Mösseberg

Tel. Falköping 0515/100 46 för upplysningar
Vx. sanatoriet Falköping 0515/132 20

Oroligt i handikappvärlden

Under åtskilliga år har ett stort antal hjälporganisationer för kroniskt sjuka och partiellt arbetsföra funnits i vårt land. Några av dem, bl. a. De Vanföras riksförbund (DVR) tillhör de äldsta och har liksom åtskilliga andra biträtt sina medlemmar på många sätt. Antalet sådana organisationer på riksplanet anges i vissa källor nu vara fjorton stycken, varvid dock nykterhetsrörelsens många organisationer och Länkarna inte är medräknade. Många av dessa riksförbund och föreningar har måst leva på en smal budget av medlemsavgifter, lotterier, insamlade medel och anslag från fonder, myndigheter och huvudmän. Med tillkomsten av den obligatoriska sjukförsäkringen, nya regler för förtidspen-

sion, samordning mellan de båda försäkringsformerna och de insatser och åtgärder som samhället skapar i rehabiliterande syfte har de gamla föreningarna levt upp, nya har tillkommit. Anställda ombudsmän och aktiva supporters har trätt till och något som skulle kunna kallas en akut organisationssjuka utbrutit.

De många föreningarna och handikapporganen har tidigare inte haft någon central instans som skulle kunna verka för deras gemensamma intressen. Statens handikappråd direkt under socialdepartementet har emellertid tillkommit. Därtill har ett antal förbund inom handikapprörelsen förenat sig till en fri riksorganisation, de handikappades centralkommitté (HCK). Ett av de stör-

sta förbunden, De Vanföras Riksförbund (DVR) har emellertid inte velat ansluta sig utan istället upphöjt sig genom namnändring till riksorgan för alla handikappade: De Handikappades Riksförbund (DHR).

AURIS, medlemsblad för hörselfrämjandets riksförbund ställer sig bakom en amper vidräkning som tidigare lämnats av medlemsbladet för Riksförbundet För Hjärt- och Lungsjuka (RHL) under rubriken "Krisen inom handikapprörelsen". Man tog efter fruktlösa försök att samordna intressena i HCK-styrelsen initiativ till en ordförandekonferens på högsta nivå med de nio handikappförbund som tillhör HCK. Det blev två konferenser utan resultat. Vädjanden direkt till DVR-

PIFCO MASSAGEAPPARAT

ovärderlig för stimulerande
massage, lindrar värk och
är allmänt stärkande

5 års garanti **100:— exkl. oms**

PIFCO AKTIEBOLAG

Nybrogatan 16^{II} - Stockholm ö - Telefn växel 67 91 40

kongressen i juni i Malmö gav inte heller resultat.

DVR-frågan har blivit en offentlig affär som livligt debatterats i dagspressen med intervjuer och uttalanden. Tyvärr är situationen den som Dagens Nyheter anger i ett ledarstick: "Med sitt beslut om namnändring har DVR lyckats bli ovän med dem man skall samarbeta med inom Handikappsorganisationernas Centralkommitté (HCK). Det är duktigt gjort av dem som säger sig kämpa mot splittringen".

Vårt förbund (RHL) har därför — tillsammans med de andra

sju HCK-anslutna organisationerna — sett sig nödsakat att informera i första hand de statliga organen och landstingen — instanser som vi sedan många år tillbaka har samarbetat med — att vi inte godkänner De Handikappades Riksförbund som företrädare för våra sjukdoms- och handikappgrupper och därför fransäger oss allt ansvar för eventuellt ingånga avtal, förhandlingar etc. i vad det gäller oss och de andra sjukorganisationerna. Detta är en upplysningsåtgärd vi ansett absolut nödvändig i det nu rådande läget.

Generaldirektör Richard Sterner är välkänd som en av centralpersonerna i det sista årtiondets utredningar om hälso- och sjukvården och därmed sammanhörande områden. Då Richard Sterner ställt sin kapacitet till förfogande som ordförande såväl i Statens handikappråd som i De Handikappades Centralorganisation borde alla därtill berättigade intressenter förena sig i det topporgan som står under hans förfarna ledning.

"Friska vindar"

Dagens Nyheter utrotade för länge sedan djävulen och helvetet. Resultatet får var och en bedöma efter eget skön. Nu har stunden kommit för fröken-titeln. Den omedelbara effekten blev att flera Stockholms-tidningar genast föll in i galoppen. Däremot har allmänheten visat föga intresse för uppslaget. I Metallarbetarens ledare gör fil.dr John Lindgren i Västerås en liten sammanfattning av det intressanta förloppet i huvudstadens tidningar och fortsätter om gammalt och nytt:

Stockholmspressens initiativ har gett upphov till en livlig diskussion. Det är ägnat att förvåna att ingen debattör, så vitt vi kunnat finna, har erinrat om författarinnan Frida Stéenhoffs märkliga insats i aktionen för en gemensam titel för femtifem år sedan. Hon utgav 1910 en liten skrift, rubricerad "Minfru. Fru eller fröken". Där möter man alla de argument och synpunkter som nu ålitas i ledare, artiklar, insändare och intervjuer.

Fru Stéenhoff framhöll i sin skrift att man inom feministiska kretsar strävade efter att få infördd samma titel för hela kvinnokönet, eftersom det i princip var osympatiskt och i praktiken be-

svärligt att skilja på gifta och ogifta kvinnor.

I "frökens syndaregister" ingick ett språkligt moment, påpekade fru Stéenhoff. Titeln var ett förminskingsord. Den ingav icke tillräcklig respekt på grund av sin egen karaktär. Den var sammanblandad med ett officiellt anspråk på okunnighet och oskuld. Lärarinnorna skulle ha en stabilare position, framhöll fru Stéenhoff, om de icke hade en diminutiv titel, "men anspråk att särskilt understryka, att de levat som nunnor". Även för andra kvinnliga yrkesutövare var frökentiteln en black om foten. Dit hörde författarinnorna som kom i en skev belysning genom jungfrulig hallstämpel. När de skrev kärleksromaner, frågade kanske en recensent ironiskt: Hur kan de veta något om kärlek? Är skildringen plagiat eller är fröken-författarinnan "osedlig"!

I det avslutande kapitlet diskuterar fru Stéenhoff möjligheten att ersätta fru med ett annat ord. Hon framhåller att fru som tilltalsord för oss svenskar har ett svårt fel — det är enstavigt. Hur har hon löst problemet? Det har skett på så sätt att hon har gjort fru tvåstavigt genom att kombinera det med pronominet min, alltså minfru, en språklig nyskapelse som är användbar både som titel och tilltalsord.

I en andra andning kom DN igen den 30.10 med en inspirerad resumé över detta års framsteg mot en "Ny frihetstid":

Tre kvarts år har gått sedan den nya brottsbalken trädde i kraft. Och redan vacklar en rad av dess från den hundraåriga strafflagen aningslöst övertagna stöttor för förmynderi över människors tyckande, uttryckande, tro och privatmoral. Justitieministern har just tillsatt en utredning för översyn — och av direktiven att döma åsyftas i stort sett ett slopande — av lagarna om uppvigling, trosfrid och sårande av tukt och sedlighet.

Det blir de senaste, och inte de minst behövliga, av en serie väsentliga omprövningar på märkligt kort tid. Filmcensurens slopande utreds. En friare abortlagstiftning utreds. Skolans sexualundervisning utreds. En rimligare behandling av vapenvägrare utreds. Objektiv kristendomsundervisning har fastslagits som princip för grundskolan — praxis släpar ännu efter — och har praktiskt-psykologiskt underlättats på högre skolstadiet genom att inordnas under begreppet religionskunskap. Utträdet ur kollektivanslutningen till statskyrkan har åtminstone avformaliserats en smula. — — —

Några försök göres av ledarförfattaren att motivera den aggressiva kampen mot eftersläntande "förmynderi", "moralism" och allsköns fördomar. Tidningen har redan fått vittring av höga ideella mål:

Pornografivågen är ett för många outhärdligt, för andra bara smaklöst, för många andra hemligt eller öppet befriande, men för mentalhygien på längre sikt sannolikt nyttigt och i alla händelser ohejdbart genombrott av vallar som blivit mer av fängelse än skydd. Om någon tid när desameringen av de fula ordens och de opassande scenernas ångestladdningar hos människor fullbordats, skall svallvågorna lägga sig, öppna leenden eller avspänd lik-

giltighet komma i stället för generade flin och den alltför konstlösa och grova spekulationen, som lever högt på uppdämda spänningar, tappa marknaden — en hel del av sexualneuroserna och könsspänningarna likaså.

Friare abortlagstiftning kommer att ta bort huvuddelen av de illegala aborterna och de nu brottsligt sena legala. — — —

Kärleksscener som varit otänkbara för ett fåtal år sedan vållar inte längre rusning till biograferna, och gäspningar i stället för rysningar möter nya sextalogier som inte längre säljs bara på tre små ord av kärlek.

Vem vågade hoppas, eller fruktade kanske, att oanständighetsrevolutionen skulle stabiliseras så snabbt? Den är en frukt av några få års växelspel mellan intensiv och inflammerad offentlig debatt

och av orädda — och naturligtvis också ibland oblyga i ordets sämre mening — pionjärsatsningar på litteratur och film som rev sönder pryderislöjornas obehagliga koketeri kring tabuämnena. De nya fönster som slagits upp mot verkligheten, skön eller ful men osminkad och ocensurerad, vädrar ut mycken unkenhet. Det blåser mer kring fördomar och skyddskåpor. Men den första svåraste stormen har redan dragit förbi utan katastrofer, och friskare vindar framöver blir sannolikt fler till hjälp i samliv och utveckling än andra till en förförelse som kunde vara av skada.

Önsketänkande med trosvis kurs mot Utopia. Inte heller det mest renhjärtade patos skyddar mot fatala felbedömningar. Snarare tvärtom.

HYLLOR

praktiska
konstruktioner
för kontor
arkiv
bibliotek
butiker
laboratorier
privatinredn.

Sparrings

Försäljningsavd.:

KARLAV. 89 - STOCKHOLM Ö
Tel. 67 36 50, 67 76 75, 67 76 81

Begär vår rekvisitionslista för enklare beställning av individuella recept- och kvittoblanketter. Ni får snabb leverans och förstklassigt arbete. Ring gärna in Er order. Frk Gustafsson, som noterar Era önskemål, träffas på tel. 0300/116 00.

fotoprint

TRYCKERIAKTIEBOLAGET FOTOPRINT
Kungsbacka Telefon 0300/110 00 -1 -2
Blankettavd. 116 00.

Leverantör av trycksaker till bl. a. landsting, sjukhus och privatpraktiserande läkare.